

Týždeň od 3. do 9. mája

KRISTOVA SMRŤ A ZÁKON

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ *Rim 4,15; 7,1–6; 7,7–13; 8,5–8; Sk 13,38.39; Gal 3,10*

ZÁKLADNÝ TEXT

Tak aj vy, bratia moji, zomreli ste zákonu skrze Kristovo telo, aby ste patrili inému, tomu, ktorý bol vzkriesený z mŕtvych, aby sme prinášali ovocie Bohu. (Rim 7,14)

Predstavte si, že sa veziete vo svojom aute. Áno, idete oveľa rýchlejšie, než je na danom úseku povolené. Zrazu v spätnom zrkadle vidíte modro-červené svetlá a počujete zvuk sirény. Spomalíte a zastavíte auto na kraji cesty a pripravíte si doklady. Príde k vám policajt, opýta sa vás, či viete, akého priestupku ste sa dopustili, vypýta si vaše doklady a vráti sa k svojmu autu.

Vy zatiaľ uvažujete nad tým, aká bude výška pokuty, z čoho ju zaplatíte a či vám to stálo za to. Po chvíli príde policajt späť k vám a povie: „Pozrite, vidím len jediný spôsob, ako sa môžete vyhnúť pokute nielen teraz, ale aj v budúcnosti. Jednoducho ten zákon zrušíme a vy sa už nebudete musieť báť, že prekročíte rýchlostný limit.“

Nech to znie akokoľvek absurdne, veľmi nápadne sa to podobá na tvrdenie, že smrť Ježiša Krista na kríži znamenala odstránenie zákona.

Tento týždeň budeme hľadať súvislosti medzi smrťou Ježiša Krista a zákonom.

ZOMRIEŤ ZÁKONU

Či neviete, bratia – veď hovorím tým, ktorí poznajú zákon –, že zákon panuje nad človekom, kým žije? Vydatá žena je zákonom viazaná k svojmu mužovi, kým je živý... Keď však jej muž zomrie, je slobodná od zákona a nie je cudzoženicou, ak sa vydá za iného. Tak aj vy, bratia moji, zomreli ste zákonu skrze Kristovo telo, aby ste patrili inému, tomu, ktorý bol vzkriesený z mŕtvych, aby sme prinášali ovocie Bohu. Lebo keď sme boli v tele, pôsobili v našich údoch hriechne vášne vyvolané zákonom, aby sme smrti prinášali ovocie. Ale teraz sme boli oslobodení od zákona, pretože sme zomreli tomu, čo nás zväzovalo, takže teraz slúžime novým spôsobom Ducha, a nie starým spôsobom litery. (Rim 7,1–6)

Prečítaj si pozorne text v Rim 7,1–6. Pokús sa vlastnými slovami zhrnúť, čo text hovorí. Skús pri tom zobrať do úvahy, čo o zákone hovoria ostatné biblické pasáže. Niektoré biblické preklady majú prvý verš nesprávne, keď uvádzajú, že zákon nad človekom panuje, kým nezemrie. Z toho potom usudzujú, že po znovuzrození sa na človeka zákon nevzťahuje. Text doslova hovorí, že „zákon nad človekom panuje počas jeho života.“ Dôraz je v texte na vládu zákona počas života človeka. Príklad z manželského života ukazuje, že každý zosobášený partner, ktorý má intímny pomer s niekým iným ako so svojím manželským partnerom, porušil zákon a dopustil sa smilstva. Iba v prípade smrti svojho manžela/manželky môže druhý z partnerov vstúpiť do zväzku s iným človekom bez toho, aby porušil zákon.

Hoci niektorí argumentujú, že táto pasáž ukazuje na smrť zákona, v skutočnosti ukazuje, že veriaci človek zomrel zákonu (je pre zákon mŕtvy) prostredníctvom smrti Ježiša Krista (doslova „prostredníctvom Kristovho tela“). Podľa Rim 6,6 takto zomrel náš „starý človek“. Kým človek žije so svojím „starým ja“, zákon ho odsudzuje. Život v takomto zväzku je naozaj mizerný (pozri Rim 7,9–11.24). Keď však „starý človek“ v nás zomrie, stávame sa slobodnými a vstupujeme do nového zväzku – do zväzku s ukrižovaným a vzkrieseným Kristom (Rim 7,4).

O čo vlastne Pavlovi ide? Vzhľadom na, že zákon sa vzťahuje na každého živého človeka, Boží zákon je nevyhnutne aj súčasťou nového zväzku. Skutočnosť, že veriaci je teraz vo zväzku s Kristom, znamená, že zákon už nie je prostriedkom odsúdenia. Kto uverí v Krista (a zostáva s ním v živom vzťahu) je slobodný od odsúdenia zákona, pretože ho prikrýva Ježišova spravodlivosť.

Pavol v žiadnom prípade nehovorí, že by Desatoro, ktoré okrem iného ukazuje, čo je hriech, bolo zrušené. To by odporovalo tomu, čo je zapísané vo zvyšku Biblie, vrátane jeho vlastných listov. Pavol tu hovorí o našom novom postavení pred zákonom, ktoré získavame prostredníctvom viery v Krista. Zákon je stále záväzný, stále platí. Ale toho, kto verí v Krista a kto zomrel svojmu „starému ja“ a hriechu, zákon nedrží v zovretí odsúdenia, pretože teraz „patrí inému“, teda Kristovi.

- **Čo pre teba znamená, že tvoj „starý človek“ zomrel? Ako sa to prejavuje v tvojom živote? Ako sa prejavuje to, že si „vo zväzku“ s Kristom?**

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

ZÁKON HRIECHU A SMRTI

A tak teraz už nejedná o odsúdenie pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi. Ved' zákon životodarného Ducha v Kristovi Ježišovi ťa oslobodil od zákona hriechu a smrti. Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť spôsobenú telom, to vykonal Boh, keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela a pre hriech odsúdil hriech v tele, aby sa splnila požiadavka zákona v nás, ktorí žijeme nie podľa tela, ale podľa Ducha. Lebo tí, čo žijú podľa tela, myslia na telesné veci, tí, čo žijú podľa Ducha, myslia však na duchovné veci. Lebo zmyšľanie tela vedie k smrti, zmyšľanie Ducha však vedie k životu a pokoju. Pretože zmyšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu — nepodporuje sa totiž Božiemu zákonu; ved' sa ani nemôže. Tí, čo žijú v tele, nemôžu sa páčiť Bohu. (Rim 8,1–8)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Apoštol Pavol veriacich ubezpečuje, že pre tých, ktorí sú v Kristovi, „nejedná o odsúdenie“. To všetko preto, lebo zákon životodarného Ducha (Ducha života) nás oslobodil od zákona hriechu a smrti. Na prvý pohľad by sa azda mohlo zdať, akoby Pavol hovoril o dvoch protikladoch – o zákone života a o zákone hriechu (a smrti). Rozdiel však nie je v dvoch odlišných zákonoch. Ide stále o ten istý zákon – rozdiel je však v tom, čo ten zákon znamená pre človeka pred prijatím Krista a po jeho prijatí.

Apoštol Pavol v Rim 7,7–13 vysvetľuje, aká je úloha zákona. Pre každého človeka má zákon inú úlohu. Ten istý nôž môže v rukách chirurga zachrániť život, v rukách vraha sa však stane vražedným nástrojom. Podobne zlodej, ktorý niekomu ukradne peňaženku, bude pred zákonom stáť v inej pozícii než ten, koho má zákon pred zlodejom chrániť (vlastník peňaženky). Ten istý zákon (resp. prikázanie) môže byť označený nielen ako „svätý, spravodlivý a dobrý“ (Rim 7,12), ale súčasne ako zákon „hriechu a smrti“ (Rim 8,2). Podobne ako Boh, ktorý trestá, neprestáva byť Bohom lásky, ani zákon sa nestáva hriešnym, hoci ukazuje na hriech a prináša smrť.

Podľa Rim 8,5–8 je zákon nástrojom „hriechu a smrti“ pre tých, „čo žijú podľa tela a myslia na telesné veci“ (Rim 8,5). To opisuje človeka, ktorý má stále silný vzťah k svojmu „starému človeku“ a nemá žiadnu viditeľnú túžbu s ním skončiť a vojsť do vzťahu so vzkrieseným Kristom. Dôsledkom takéhoto hriešneho vzťahu sa človek dostáva do „nepriateľstva“ voči Bohu a jeho zákonu, pretože stoja na opačnej strane (Rim 8,7).

Apoštol Pavol zdôrazňuje, že človek, ktorý má „zmyšľanie tela“, sa nedokáže podriaďovať Božiemu zákonu a Boh v ňom nemôže nájsť záľubenie (Rim 8,7.8). To nie je odkaz na zápas človeka, ktorý je opísaný v Rim, 7,13–25, pretože tento človek slúži Božiemu zákonu (podriaďuje sa mu, poslúcha ho) „svojím rozumom“ (Rim 7,25). Apoštol pravdepodobne poukazuje na tých, ktorí svojou skazenosťou a nepravosťou „prekážajú pravde“ – potláčajú pravdu (Rim 1,18). Práve pre ľudí, ktorí sú vo vzbure proti Božej zvrchovanosti, sa zákon stáva nástrojom hriechu a smrti (Rim 2,12).

APLIKÁCIA

■ Aký je tvoj postoj k zákonu, keď ho porušuješ?

MOC ZÁKONA

Zákon totiž spôsobuje hnev. Kde však nie je zákon, tam nie je ani priestupok. (Rim 4,15)

Hriech bol totiž vo svete už aj pred zákonom, ale ak niet zákona, hriech sa neráta. (Rim 5,13)

Čo teda povieme? Je zákon hriechom? Určite nie. Ale hriech som nepoznal; poznal som ho len pomocou zákona. Lebo žiadostivosť by som nebol poznal, keby zákon nebol povedal: Neпоžiadáš! Hriech sa však chopil príležitosti a skrze prikázanie vzbudil vo mne všelijakú žiadostivosť. Lebo bez zákona je hriech mŕtvy. Ja som však kedysi žil bez zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil. Ja som však zomrel a ukázalo sa, že prikázanie, ktoré má viesť k životu, prinieslo mi smrť. Lebo keď sa hriech chopil príležitosti, oklamal ma pomocou prikázania a tým ma usmrtil. (Rim 7,7–11)

Keď si však toto porušiteľné oblečie neporušiteľnosť a toto smrteľné si oblečie nesmrteľnosť, vtedy sa splní, čo je napísané: Smrť pohltilo víťazstvo! Smrť, kde je tvoj víťazstvo? Smrť, kde je tvoj osten? Ostňom smrti je totiž hriech a silou hriechu je zákon. No vďaka Bohu, ktorý nám dáva víťazstvo skrze nášho Pána Ježiša Krista! A tak, bratia moji milovaní, buďte pevní, neochvejní, buďte stále horlivejší v Pánovom diele, veď viete, že vaša námaha nie je márna v Pánovi. (1Kor 15,54–58)

Prečítaj si uvedené texty a pokús sa vlastnými slovami vyjadriť, aká je úloha zákona a aký vplyv má zákon na človeka, ktorý ho porušuje.

Každý nástroj má svoj účel. Tak ako nôž je dobrý na rezanie a kladivo na príbijanie klinec, zákon sa používa na definovanie, vymedzenie hriechu. Ak by neexistoval Boží zákon, nebol by ani spôsob, ako zistiť, ktoré správanie a konanie je pre Boha prijateľné a ktoré nie. Bez zákona hriech nemôže existovať. Apoštol Pavol jasne vysvetľuje, ako zákon odhaľuje zlo hriechu: „Stalo sa mi to dobré azda príčinou smrti? Určite nie. Ale aby sa hriech ukázal ako hriech, skrze to dobré mi spôsobil smrť, aby tak skrze prikázanie ukázal hriech celú svoju hĺbku hriešnosti.“ (Rim 17,13)

Sústredme sa teraz na text 1Kor 15,54–58. Ak by sme ho čítali bez súvislostí, mohli by sme nadobudnúť dojem, akoby text vrhal negatívny pohľad na Boží zákon (pozri vyjadrenie v 1Kor 15,56). Apoštol Pavol však hovorí len to, že mocou hriechu je zákon. Inými slovami, že zákon „zmocňuje“ hriech tým, že ukazuje, čo je hriech. A samozrejme platí, že „mzdou hriechu je smrť“ (Rim 6,23). Ak by zákon neexistoval, nebola by ani smrť, pretože by nebolo možné definovať hriech. V 1Kor 15 nie je Pavlovým cieľom očierňovať zákon, ale ukázať, že prostredníctvom smrti a vzkriesenia Ježiša Krista môžu všetci veriaci prežívať víťazstvo nad smrťou, ktorá prichádza ako dôsledok prestúpenia zákona.

- **Kedy naposledy sa niekto previnil proti tebe (v zmysle, že prestúpil Boží zákon) tak, že ti to ublížilo? Ako ti táto skúsenosť môže pomôcť pochopiť, že teória o zrušení (odstránení, neplatnosti) zákona po Ježišom ukrižovaní je nesprávna?**

**OSOBNÉ
STÚDIUM**

APLIKÁCIA

SLABOSŤ ZÁKONA

Ten však, ktorého Boh vzkriesil, nevidel porušenie. Uvedomte si teda, bratia, že prostredníctvom neho sa vám ohlasuje odpustenie hriechov a všetkého, čo nemohol ospravedlniť Mojžišov zákon. V ňom je ospravedlnený každý, kto verí. (Sk 13,37–39)

Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť spôsobenú telom, to vykonal Boh, keď poslal svojho Syna v podobe hriešneho tela a pre hriech odsúdil hriech v tele. (Rim 8,3)

Je teda zákon proti Božím príslubom? Vôbec nie! Veď keby bol býval daný zákon, ktorý by mohol oživovať, spravodlivosť by bola naozaj zo zákona. (Gal 3,21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Ukázali sme si, že zákon dáva moc hriechu, čoho výsledkom je naša smrť. Treba však tiež povedať to, že zákon je aj nesmierne bezmocný. Ako môže byť zákon súčasne mocný aj bezmocný?

Podobne ako v našom predchádzajúcom uvažovaní, aj tu si musíme uvedomiť, že rozdiel nie je v zákone, ale v osobe. Toho, kto si uvedomí, že je hriešnikom, zákon utvrdí v tom, že stojí v opozícii proti Bohu a kráča v ústrety smrti. Keď si hriešnik uvedomí svoju hriešnosť, mohol by mať snahu začať žiť podľa zákona a dôsledne ho dodržiavať. Ale skutočnosť, že už raz zhršil, ho aj tak robí adeptom na smrť.

Prečítaj si texty Sk 13,37–39; Rim 8,3 a Gal 3,21. Pokús sa vlastnými slovami vyjadriť, čo hovoria o zákone a spasení.

Niektorí ľudia majú neustále pocit, že striktné dodržiavanie zákona im zabezpečí spasenie, alebo im aspoň k spaseniu pomôže. Takýto pohľad je však v jasnom rozpore s biblickým učením. Zákon *určuje*, čo je hriech (Rim 7,7), zákon však hriech *neodpúšťa*, odpúšťa nám Kristus a toto odpustenie prijímame vierou (Gal 3,24). Apoštol Pavol zdôrazňuje, že ten zákon, ktorý je mocný odhaliť náš hriech, nás nedokáže zachrániť – práve pre našu hriešnosť (Rim 8,3). To mohol vykonať jedine Spasiteľ, Boží Syn Ježiš Kristus. Zákon má moc obviniť hriešnika z hriechu, ale nemá moc urobiť z hriešnika spravodlivého človeka. Zrkadlo nám môže ukázať, čo je s nami v neporiadku, nemôže to však napraviť. „Zákon nemôže oslobodiť tých, ktorých odsúdil, nemôže zachrániť tých, ktorí hynú.“ (ST 10. 11. 1890)

Keď naplno pochopíme dôvod existencie zákona, pomôže nám to porozumieť, prečo sa Ježiš stal obeťou zmierenia za ľudstvo. Smrť Ježiša Krista pomáha obnoviť vzťah padlých ľudských bytostí k Bohu a k jeho „svätému, spravodlivému a dobrému“ zákonu (Rim 7,12). Kristova smrť odhaľuje márnosť našich snáh zachrániť sa dodržiavaním zákona. Ak by nás totiž mohlo zachrániť dodržiavanie predpisov a nariadení zákona, Ježiš by nemusel zomrieť na našom mieste. Dodržiavanie zákona nás nezachráni. Potrebovali sme niečo oveľa radikálnejšie.

APLIKÁCIA

- Hoci v Písme nachádzame zaslúbenia o tom, že Boh nás bude premieňať, prečo stále znova zlyhávame? Ako chceš dnes vyjadriť vďačnosť za to, čo pre teba Kristus urobil?

PREKLIA Tie ZÁKONA

Ale všetci, čo sú zo skutkov podľa zákona, sú pod kliatbou, lebo je napísané: Prekliaty je každý, kto nezotráva vo všetkom, čo je napísané v knihe zákona, a neplní to. Je zjavné, že pred Bohom nikto nie je ospravedlnený zo zákona, pretože spravodlivý bude žiť z viery. Zákon však nie je z viery, ale kto plní prikázania, bude žiť z nich. Kristus nás vykúpil z kliatby zákona tým, že sám sa stal kliatbou za nás, lebo je napísané: Prekliaty je každý, kto visí na dreve, aby v Kristovi Ježišovi prišlo Abrahámovu požehnanie na pohanov, aby sme skrze vieru dostali prislúbenie Ducha. (Gal 3,10–14)

Lebo mzdou hriechu je smrť a darom Božej milosti je večný život v Ježišovi Kristovi, našom Pánovi. (Rim 6,23)

S výnimkou Krista majú všetky ľudské bytosti osobnú skúsenosť s nákazou Adamovho hriechu – neposlušnosťou voči Bohu. Nikto nemôže tvrdiť, že žije dokonalý, spravodlivý život. V Písme nachádzame príklady ľudí (Enoch, Daniel a podobne), ktorých život bol Bohu výnimočne blízko, ale podľa Písma nikto z nich nebol bez hriechu. „Cez jedného človeka vošiel do sveta hriech a cez hriech smrť. Takto prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhršli.“ (Rim 5,12; Pozri aj Rim 3,22.23 a Gal 3,10.) Zákon totiž vyžaduje úplné podriadenie sa, a to nebol schopný urobiť nikto okrem Krista.

V čom spočíva „preklatie zákona“? (Prečítaj si texty Rim 6,23; 1Moj 2,17 a Ezech 18,4.) Každý človek je od narodenia pod kliatbou zákona. (Dávid dokonca hovorí, že sme v hriechu už od nášho počatia.) Keďže zákon nestanovuje nijakú hrubú čiaru, ktorou by prehliadol naše minulé hriechy, osudom nás všetkých je smrť. Apoštol Jakub to vykresluje ešte bezútešnejšie – prestúpenie ktoréhokoľvek prikázania je porušením všetkých prikázaní (Jak 2,10). Odpлатou za hriech je smrť – a tú nemožno odstupňovať (menšia a väčšia smrť).

Keď pochopíme beznádejnú situáciu človeka „pod kliatbou“, vedie nás to k vďačnosti za veľkosť Božej lásky: „Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešni.“ (Rim 5,8) Je to Kristus, kto nás „vykúpil z kliatby zákona tým, že sám sa stal kliatbou za nás...“ (Gal 3,13)

■ Text Gal 3,10 by sa dal zrozumiteľnejšie preložiť takto:

„Tí, čo sa spoliehajú na svoje záslužné skutky v plnení zákona, sú pod kliatbou.“ Kliatba spočíva v tom, že zákon nás nemôže ospravedlniť, a my sme preto odsúdení na smrť.

Ako ti uvedomenie si tejto pravdy pomáha lepšie pochopiť, čo pre teba urobil Kristus? Ako sa tvoja vďačnosť za dar milosti prejavuje v tvojom vzťahu k druhým ľuďom?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

APLIKÁCIA

PODNETY NA ZAMYSLENIE

Prečítaj si kapitolu *Dokonané je!* (DA 758–764; TV 532–537) v knihe *Túžba vekov*.

„Zákon vyžaduje spravodlivosť – spravodlivý život, dokonalú povahu, a to nie je v silách človeka. Človek nemôže splniť požiadavky Božieho svätého zákona. No Kristus, ktorý prišiel na zem ako človek, žil svätým životom a predstavil dokonalú povahu. Tú ponúka ako štedrý dar všetkým, čo ho chcú prijať. Namiesto života človeka prichádza do úvahy život Kristov. Božia zhovievavosť zbavuje ľudí minulých hriechov. Čo viac, Kristus prepožičiava ľuďom Božie vlastnosti. Ľudskú povahu stváraňuje podľa Božej povahy ako dobré dielo duchovnej sily a krásy. V živote toho, kto verí v Krista, sa naplňa spravodlivosť zákona. Boh môže byť *spravodlivý a ospravedlňovať toho, kto verí v Ježiša* (Rim 3,26).“ (DA 762; TV 535)

Smrť Ježiša Krista veľmi jasne ukazuje na trvalú platnosť Božieho zákona. Keď Adam s Evou zhrešili, Boh mohol zrušiť svoj zákon a vziať späť trest za jeho prestúpenie. To by však pre všetkých obyvateľov našej planéty znamenalo biednu existenciu v spoločnosti naplnenej bezzákonnosťou. Namiesto toho sa Boh rozhodol poslať na svet svojho Syna ako náhradu za nás. On na seba vzal – namiesto nás – spravodlivý trest za hriech, tak ako si to vyžadoval zákon. Prostredníctvom Ježišovej smrti môže celé ľudstvo stáť pred Bohom v úplne inom vzťahu. Každému z nás môžu byť prostredníctvom viery v Ježiš Krista odpustené jeho hriechy. Boh sa na nás vďaka tomu pozerá ako na dokonalých.

MYŠLIENKY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Mnoho náboženstiev učí, že na konci života budú dané na váhu dobré a zlé skutky človeka a to rozhodne, aký osud človeka čaká po smrti. Čo je na takomto uvažovaní zlé? Zdôvodnite svoje odpovede.
2. Ježiš, ktorý je rovný Bohu, zomrel za naše hriechy. Ak má niekto pocit, že naša poslušnosť zákonu by k tomu mohla niečo pridať (v zmysle našej záchrany), čo to hovorí o zmysle a moci Ježišovej smrti?
3. Pokúste sa uviesť ďalšie dôvody, ktoré ukazujú na to, že tvrdenia o zrušení zákona na kríži sú falošné. Keď ľudia hovoria, že zákon bol na kríži zrušený, čo presne majú na mysli? Ktoré konkrétne prikázania majú na mysli?